

Debrecen 1869

67-73. szám

53, 54. szám a

kiegészítő

1869.

17. szám.

Szombat, július 24.

Előfizetési árak:

Helyben

Félévre 6 frt.

Három hónapra 5 „

Postán küldve:

Félévre 7 frt.

3 hónapra 5 „ 50 kr.

Egyes szám

10 kr.

DEBRECZEN

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenkint ötször, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön, szombaton.

Előfizetési pénz s minden köztemény Főpiacz Vecsegház földszintjén a szerkesztőséghez bérmentve küldendők.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr.

Terjedelmes és többszöri hirdetés alkusz szerint

Ngilttér: 15 kr. soronként.

Bélyegdíj:

minden bejelentésért külön 30 kr.

Előfizethető helyben: **Telegi K. Lajos** és **Csáthy Károly** könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. Egyébütt a postahivatalok utján.

Debreczen, július 24.

Kisajátítási törvények hiányossága kedvezőtlen hatással van királyi és szabad városainkra, s más népesebb községeinkre, egészségi, kereskedelmi és szépieteti tekintetektől.

Az 1868-ik évi LV-ik törvényzikkben foglalt általános kisajátítási törvény az egészségi és szépieteti érdekeket figyelembe nem veszi.

Az 1868-ik évi LVI-ik törvényzikk pedig, mely már a közegéségi, kereskedelmi, közlekedési és szépietési célok kivételére is k i l ö n ö s e b b e n kiterjeszkedik, csupán Buda-Pest területére nézve bir hatálylyal.

Tagadhatlan, hogy a főnebbi célok elérésére törekvés leglénkebb fővárosunkban; s nincs magyar ember, ki büszke ne lenne rá, hogy hazánk fővárosa minden tekintetben ki-tüntetve legyen, s fővárosi címének a valóságban is megfeleljen.

Azonban az is tagadhatlan egy felől, hogy más városokban s népesebb községekben is előtérbe nyomulnak ama kívánalmak és igények, melyek a közegéségi, kereskedelmi és szépietési szükségletek kielégítését követelik, másfelől pedig, hogy sok csinos város van akadályozva szépülésében, sok látogatott kereskedőpiaczezzal bíró község van akadályozva kereskedelme kifejlesztésében, és igen sok népes helység van háttérbe szorítva egészségóvó intézetek létesítésében, — melyek aránylag épen oly szolgálatot tesznek vidéken az összes hazai érdekek előmozdítására irányuló törekvéseknek, mint a központon a főváros; s annál fogva szinte mellőzhetlennek látszik, hogy a törvényhozás, mely a főváros érdekeiről gondoskodott, a többi népesebb községek igényei kielégítésére nézve is megtegye a szükségeseket.

A törvényhozás csak a fővárosra terjesztette ki a ministeri javaslat folytán, jótévő intézkedését; minek oka lehet feledékenység, lehet mulasztás, lehet egyéni felfogás is, a vidék fontossága kicsinylésének téves alapjára fektette.

Ha már most, például Debreczenben a főpiacz rendezésére nézve a városi képviselő megteszi papiroson a maga üdvös intézkedéseit; ha egy utcának átvégása tervezettnék; ha a város közelében lévő, rossz büzt terjesztő s az egészségre káros kigőzölgésű gyárnak eltávolítása kívánattnék; vagy az iskoláknak kórházaknak kiejebb terjesztése szükségeltettnék: az üdvös határozatok mind papiroson maradhatnak, egyes tulajdonosoknak, kik a közérdeknek vagy önzésből, vagy makaesságból ellenszegülnek, kötölköződési miatt.

Mig ellenben a fővárosban, mindezen elszámolt érdekek könnyen kielégíthetők a különösebb LVI-ik törvényzikk rendelete alapján.

Kár volna a közegéségi, kereskedelmi és szépietési érdekek kielégítését csak a fővárosra szorítani, közösek ezen érdekek a vidék minden népesebb község e lakosaival.

Annál fogva, óhajtható, hogy az 1868-ik évi LVI-ik törvényzikknek a többi, királyi, szabad és más népesebb városra is kiterjesztése, vagy petitiók utján, vagy az országgyűlési képviselők indítványozása folytán, eszközöltessék; s az eziránt szükséges lépések mielőbb megtéessenek.

Az ujonan alakult debreczeni kereskedelmi és iparkamra

□) július 23-kán d. u. 4 órakor tartá első együttes ülést; mindkét szakosztályból szép számmal gyűltek össze a kamarai tagok. Kamarai elnök Komlóssy Imre körülbelől következő szavakkal üdvözölte a tagokat:

„T. kamra! A feloszlatott keresk. és iparkamra a központi bizottság küldöttsége közbejöttével a kamra minden meglévő vagyonát az ujonnan választott kamarának átadván, most miután az átadás és átvétel megtörténtéről az iratokat ama bizottság elnökétől városi főkapitány Simonffy Imre urtól kezemhez vettem: kötelességemnek tartottam a kamra tagjait együttes ülésre haladéktalanul meghívni, s üléseink sorozatát ezen első üléssel megnyitni. — Midőn ezen elnökséggel megfőtiszteltetésemet elfogadni bátor voltam, kijelentem avatlanságom érzetében, miszerint ez elnökségre oly egyént óhajtottam volna, ki szakavatottság mellett, kellő erélylyel, hivatással s több idővel rendelkezik, mint én; azonban a kamra tagjainak nagy többsége az előleges tanácskozmányban is tett kéresem daczára esélyly személyemmel parancsolt. — Nekem e bizalmat nem szabad volt már visszautasítanom, s az elnökséget, mivel megfőtiszteltettem, elvállalom kellett; — elvállaltam, mert egyfelől a törvény által biztosítva éreztem magamat, hogy a kamra keresk. és iparosztályának külön alelnökei a magok osztályaikban fogják a hozzájuk tartozó ügyeket vezetni s tárgyalni, s csak a már véleménynyi kísért, és a két osztályra együttesen tartozó tárgyak fognak az elnökletem alatti együttes ülésben tanácskozás s véghatározat alá vétetni, másfelől mert hittem és reméltem, hogy a kamra egyes s szakavatott tagjai támogatni fogják gyöngeségemet, s munkásságukkal kieszközölnék azt, hogy a kamarának szép hivatása: „a kereskedés és ipar érdekeit előmozdítani“ ne csak a törvény holt betűiben legyen lefektetve, hanem a kívánt éberséggel, egyesült vállvetéssel javaslatokat készít, véleményyt és fölvilágosításokat ad, figyelemmel kísérendi a kereskedés és ipar hiányait, szükségéit, ezeken segíteni, mindkettőnek fejlődését teljes buzgósággal s odaadással előmozdítani fogja. E néhány szóval rövideden vázolhatni vélem a t. kamra hivatását és kötelességét. Szerencsésnek érzendem magamat, ha a kamra minden egyes tagja e szép hivatást felfogni bírja, s erre nézve magamban is kellő erőt találándok; — ellenkező esetben valamint elválasztatásom alkalmával is kijelentettem, ezennel ismét nyilatkozatom s fenntartom magamnak, hogy ha saját örömet e fontos hely betöltésére elégtelennek érzendem, — vagy ha nem remélt esetben a kamra t. tagjai részéről kellő támogatásban részesülni szerencsés nem lendek: az elnökségről lemondhassak, s azt erősebb, ügyesebb s szerencsésebb kezekbe tehessem. Midőn a t. kamarának együttesen s tagjainak

egyenként ez előttök álló s munkásságokat igénybe vevő föladathoz kitartó erőt, kedvet és egészséget kívánok, magamat szives pártfogásokba ajánlom.

Ezután az alelnökké választott Sesztina Lajos helyére pénztárnokot kelletvén választani, — ilyené Tóth Lajos vaskereskedő egyhangulag megválasztatott.

Az 1850. év végével készült s azóta némi módosításon keresztül ment ügyrend nem felelővén most már meg a törvények értelmében alakult kamra munkásságának, néhány tagból álló küldöttség bizatott meg, hogy azt újra dolgozza, egyszersmind a majd választandó titkár s többi személyzet létszáma, teendői s fizetéséről javaslatot terjeszzen elő.

A csak nem régen helybenhagyott 1868-ki költségvetés szerint a kamra kerületéhez tartozó kereskedők s iparosokra kivetett összeg beszedése végett a kelő intézkedés megtéttett, valamint a 4000 frtot meghaladó hátrány beszedésének sürgetése is elhatározatott. — Az 1869. évi költségvetésnek az ügyrend megállapítása utáni előterjesztése a segédtitkára bizatott.

Több adókérdés tárgyában beérkezett vélemény, melyeknek előterjesztése ezen kamarára tartatott fenn, elnökieleg felterjesztetni, több hasonló kérdésre adandó vélemény a két osztály alelnökei s több tag által a kitűzött határidő előtt bemutatni határozatott.

A kamra újból alakulása a köréhez tartozó hatóságokkal körlevél utján közöltetvén, ezek fölkeretni rendeltetnek, hogy a szükséges felvilágosításokat s adatokat, a mikor kívánatlik, a törvény rendelete értelmében készséggel megadni, s megküldeni sziveskedjenek.

Több apró tárgy elintézése után az első ülés eloszlott. —

Ha a tagok mindig ily szép számmal jelennek meg, mint az első ülésen, s az ügyek iránt hasonló érdekeltséget mutatnak, — az erélyes elnök s szakértő alelnökök vezérlete alatt, sok jót és üdvöst lehetne kivinni; a mihez teljes reményünk is van.

Ujdonságok.

□ Az augusztus hó 1-jén tartandó dalestélyre jegyek kaphatók: Csáthy Károly könyv-, s Véber János urak fűszer-kereskedéseikben és a hol egyszersmind a felülfizetések igen szivesen elfogadtatnak. Debreczen, július hó 23. 1869. Komjáthy László levéltárnok.

— T á n c z o s István és neje Décombaz Erzsébet leány- tan- és nevelő-intézetében az évi befejező vizsga aug. 1-én vasárnap délelőtt 9 órakor fog megtartatni.

— Tisztelt szerkesztő ur! Valóban az ifjuságnak nagy öröme az, hogy az augusztus hó 1-én tartandó dalestélyre nagyban folynak az előkészületek. Az egylet derék elnöke mindent elkövet, csakkogy az estély minél kielégítőbb legyen. Az egylet szorgalmas karnagya a tagokkal egyetemben odaműködik, hogy a dalok a legjobban énekeltesenek, s a műsorozat egy pár jó magyar darabbal meg is toldassék, hogy az estély minél kielégítőbb legyen. Mindezekután ki kell emelnem az egylet titkárát, ki szép disztései-vel többször meglepte a közönséget, kivált-

képen pedig az országos dalártnépely alkalomával, édené tette a népkertet most is, s oda működik, hogy mérsékelt költséggel minél finyesebbé varázsolja a sátor belrészét, melyben Csokonai Vitéz Mihály arezképét görög tüzzel fogja bemutatni, lövöldözések mellett, a közönségnek, s ezen alkalommal a dalegylet énekelni fogja Csokonai: Édes kincsem, galomboeskám dalát.

Adja az ég, hogy ezen estély jövedelme azon összeget kihozza, a mi a szoboralapból még hiányzik, hogy a midőn visszajövünk a jövő tanévre, Debreczenben megláthassuk Csokonai szép szobrát. Debreczen, Julius 23. 1869. Frater Miklós jogász.

— A szerb tövisírtása ez idén is megkezdett, azonban a kis nyilas felé levő bellegelön azon rész, mely írtás alá vétett, nem tisztított ki jól a tövistől, jó lenne az elkezdett írtáshoz minél nagyobb erővel hozzá látni, mert úgy látszik, hogy a tavalyi írtásnak már eddig is van üdvös következménye, a mennyiben az idei szerb tövis sokkal kisebb tért foglal el, s nem oly buja növény, mint a tavalyi volt; de jó lenne még e mellett a legelőt szinte elborított ugynevezett gerlicze tövistől, kutya-tej és rózsatövistől is egyuttal kiirtatni.

— A testgyakorlati nyilvános vizsga a főiskolai tornahelyiségben f. hó 22-én tartatott meg. Főiskolánkban a testgyakorlat már 18 éve, hogy tanítatik, s hogy ezen egy az erőfejlesztésre, mint egészségre és testi ügyességre juttató foglalkozásban ennek tanára, mily ügyességgel oktatta, s oktatja folyton a tanítványokat, arról a mai vizsga újból meggyőzött bennünket. Mielőtt a vizsga részletezésére áttérnénk nem mulasztjuk el megjegyezni, miszerint ideje lenne már a testgyakorlatot mint rendes tantárgyat az egész gymnasiumban behozni, az bizony minden ifju embernek csak előnyére válhatik. A mutatványok a katonai fordulatok és az ugynevezett szabad gyakorlatokkal vették kezdetüket; ezeket követte a kuszás, ugrás és egyéb ügyesítő gyakorlatok sat. A tanulók már jelenleg is bebizonyították, hogy a védrendszer első igényeinek megfelelnek. — Ügyességökért kitüntetésben részesítették: a III-dik gymnas. tanulók közül: Berghoffer István, Győri Ferenc, Dobsa Géza, Laboncz Mihály, Fésüs Gábor és Pap Albert; a IV-dik osztályból Kovács András és Balla Sándor, a IV-ik elemi osztályból Oláh Imre és Muraközy Károly. A kitüntetés ezüst éremből állott ily felirattal „Testi ügyességért“ „a debreczeni főiskola“, mely érmek Ö. V. felkérésénél fogva Balla Ilka kisasszony (Székelyhidről) által az ifjak mellére tűzettek.

A főiskola részéről jelen voltak főtiszt. superintend. ur, nagyt. Könyves Tóth Mihály és Oszterlamm igazgató tanár urak, kik is a felmutatott eredmény felett általános megelégedésüket nyilvánították, különösen nagyt. Tóth Mihály ur buzdító beszédet intézett az ifjakhoz.

— Nt. Balog Ferenc főiskolai hit-tanárnál f. hó 22-én délután a főiskolai ötöd-éves hittanhalgatók küldöttsége jelent meg, s küldöik részéről a t. tanár urnak míg egy felől bizalmat szavaztak a tanuló ifjuság iránti humanus bánásmódjáért, más felől hálás köszönetüket nyilvánították azon buzgó oktatásért, melyben a tanár ur őket részesítette. A nt. tanár ur láthatólag meghatottan fogadta hallgatói rokonszenvének ezen elpalástolhatlan nyilvánítását, s meleg szavakban fejezte ki örömét a tanuló ifjuság jóindulatu bizalmát felett, s kinyilatkoztatta, hogy főtörekvése leendő azt továbbra is megtartani Valóban jól esik ilyesmít is egyszer regisztrálni, ezen magát minden kegyeleten tultevő világban.

— A piaez utca keleti részén a

Csáthy kereskedésétől kezdve egész a Fehérló szállodáig téglaburkolattal fog ellátni. A faburkolat egy része már fel is van szakgatva, s a Dégenfeld házig már új kövezeten járunk. Valjon mi okból térünk vissza az oly czélszerűtlennek bizonyult téglaburkolathoz? A Geréby féle, a városháza előtt alkalmazott mesterséges kőtáblák ha költségebbek is, de tartósabbak és díszesebbek.

— A Tornayféle étterem és az alhoz tartozó kómlókert féle udvar tegnapelőtt csakugyan megnyitattak, csak hogy a Mayer Györggyel kezdett alkudozások abban maradván, helyette a helyiséget Halász Imre bérelte ki. Ma este nagy zenekör leendő ott, valamint minden héten szombaton.

— A temetői ásatások alkalmával talált régi gyűrűk s egyebekről szóló hírlunket a „P. Ld.“ átvéven, azt azon megjegyzéssel kíséri, hogy arról a „Debreczen“ hogy ezen talált régiségekkel mi történik, semmi említést nem tesz. — E folytán felhiva érezzük magunkat kinyilatkoztatni, hogy azon régiségek az azon ásatásoknál működött mérnök Nagy Antal urnál vannak, s ő azokat a debreczeni főiskolai muzeumnak fogja ajándékképpen átadni. Több értékes gyűrű is látunk ezek között.

— A helybeli kereskedelmi ifjak egylete holnap, jul. 25-én d. u. 3 óraker saját helyiségeiben tisztújító közgyűlést fog tartani. Ohajtandó, hogy az egylet szellemi és anyagi előhaladása kérdéseit egymás közt tüzetesen megbeszéljék, s oly intézkedéseket tegyenek, melyek e jóra való egylet fenállását ne csak biztosítsák, de annak minél nagyobb mérvben gyarapodását eredményezzék. A tisztújító közgyűlés eredményét jövő számunk közlendő, valamint azon ügyesen összeállított tudósítást is, mely ezen ifju egyletnek fenállása óta történetét és említésre méltó mozzanatait összegezi.

— Tegnap délután kísértetett az örök nyugalomra néh. Rott Elkánné asszony, ki a szó teljes értelmében számos gyermekének szerető édes anyja, kitűnő háziú, s a szegényeknek gyámolítója volt; koporsóját számos család tagjain kívül tömérdek résztvevő nép kísérte a lakosság minden osztályából. Béke hamvaira.

— A fehérló kapuja előtti burkolat oly rossz állapotban van, hogy az amellet, hogy a szálloda dísztelenségére szolgál kétségtelen adatul, a beszálló vendégeknek is nagy kényelmetlenségére van; az ilyen hibát a burkolat felügyelő, vagy az építető inspector is megláthatná, s jelentés mellett, vagy anélkül megcsináltathatná. Vagy az ily apró tárgy elintézésére is napok, hetek kellenek?!

— Legközelebbi számunkban az újdonságok közt, tévedésből iratott Teleky utca, Bathyányi utca a helyett. Amott bizony nem igen ekeskednek a díszes fasorok; keskeny is az utca, igaz.

— Ma délután 1/2 óraker a hatvan-utczán Vásárhelyi Sámuel 1531. sz. a. házában a cserepes istálló belőlől kigyult. A harangozók majdnem egy negyed órával a tűz kiűtése után verték felre a harangot, a mi megbocsáthatlan mulasztás. Az utcaiz fecskendő után ismét mint mindig a derék főiskolai tűzoltók érkeztek meg először, s bár a diákság nagyrésze már eltávozott, derekasan dolgoztak s a tűz esupán a meggyult épületre szorított. Érdekes látvány volt, a midőn az égő ház melletti udvarból 20—24 gyönyörű paripa kirohanva, bősziúltén vágatott az utcán végig, s több a tűzhöz sietőt lescpertek, de baja senkinek nem történt az ijedelmén kívül. Végre sikerült a lovakat az utcaháza udvára betelni. Igen eredeti, hogy az utcaházi fecskendők húzták a vész színhelyére, megérdemli, hogy megnevezzük őket: Cseresznyés Mihályné, Almási Gáborné, Szabó Mihályné,

Szücs Mihályné, Márkus Jánosné. — Nagy erélyt fejtett ki Kapéczy Pál várnagy; a taligások közt legelső volt a 142-ik számú. — Megérdemlik a jutalmazást.

Fővárosi értesítő.

Pest jul. 22-én

? Már egy hó előtt történt és nem is Pesten, de azért elmondom olvasóimnak; a szereplők között különben egy pesti képviselő — ki most Bécsben tett egy kis delegationális — kéjtut, neve is tündökölt.

Egy dunaparti városban — nevének kitalálását ismét az olvasó elmésségére bizoni — évek óta egy takarékpénztár áll fen, melynek 100 frtes részvényei 1000 frttal kelnek, csuda-e tehát, hogy némely hazai tőzsrében megszülemlett az eszme, a kérdéses városban egy második takarékpénztárt alapítani. Gesagt-gethan! mondják ama városban, a ministeri engedély is csakhamar megjött, s kisérőben a szokásos rendelet szerint a részvények négy-ötöd része nyilvános aláírás alá boesítandók. — E rendelet azonban nagy szegret szurt az alapító urak fejébe, mert a még csak kibocsátandó részvények már is 60—70 frtnyi felpénzzel keltek, miután az új vállalat szerfőlt jó üzletnek látszott kiki szemében. Elhatározták tehát, hogy a részvényeknek csak legkisebb részét juttatják a közönség kezébe. De mikép kelljen ezt eszközölni, a nélkül, hogy a törvényvel nyílt összeütkezés történiék. Egy leleményes alapító fő talált rá módot.

Máskor hasábnyi hirdetések jelentik az új vállalatok keletkezését, minden kitelhető uton fognak neki közönséget, melynek pénzére nagy szükség van; ez esetben azonban közönség és pénz nem szükségeltetvén, a szokásos hirdetések is elmaradtak, a „P. Ztg.“ egy igen apró hirdetésének kivételével, melylyel a törvénynek eleget tenni véltek.

A hirdetésben pedig szük tere daczára is ki van mondva, hogy az előleges befizetés (nem mint szokásos a részvények 10 hanem) negyven percentje, k és z p é n z b e n, értékpapírok, bankjegyek kizárásával történik.

A hirdetés szombat este jelent meg, a közönség sietett magának Bécsből készpénzt szerezni, de levelei vasárnap érve oda, a beváltás nem történetett, az aláírás pedig hétfő reggelre levén kitzve, a jutányos részvények legnagyobb része az alapítók kezében maradt, kik nem is késnek azokon másnap 60—70 frtnyi felpénzzel tudadni.

Azóta egy hó telt el, s az illető város lakosai az országgyűlés folyama alatt minden nap várták, az interpellatiót, melyet képviselőjük e minden eddig ismert üzöri nyereszkedést tulhaladó kizsákmányolás végett intézend a pénzügyministerhez, kinek kormányzósága alatt ilyesmí történik; várták, de nem jött, mert az interpelláló képviselő és a pénzügyminister ur együttesen is csak — egy személy.

De az idény hóse, — még sem Lónyai ur, bár mennyire vágy is a dicsőség után, hanem egy másik minister, ki nála jobban érti a kedélyeket foglalkoztatni, kiről nem kétlem, Páris is beszélne egy álló napig, mert az emberek feledékenységük mellett igen is multiozusok s a Herost-rateseket sem szokták feledni soha.

E minister tehát az idény hóse, tegnap Pesten, ma az x-i fűrdőben, holnap Karlsbadban, holnapután Ostendében. Pesti szereplése eléggé ismert; szóljunk vendégszerepléséről. Ne féljen t. olvasóm; nem törvényjavaslat, sem ministeri rendelet az, melylyel elkeseríteni, vagy untatni akar-nám. Az ügyér ur önmaga mondá, hogy az x-i fűrdőben megszünik minister, és csak ember kíván lenni. Az emberről pedig csakugyan kevesebbet mondhatunk mint a ministerről. A ministernek társai között két megkülönböztető tulajdona van t. i. polgári születése, és szemévege; mindkettő mint embéri tulajdonok, gyakoriságuk miatt feltűnők.

Alljon tehát itt egy kis történet, a polgári születésről és a pápaszemről, melyet mint relata — refero.

A minister ur fűrdőbe utazott. Népszerűsítő polgári születésére semmi szüksége nem levén, itthon hagyta azt, és pápaszemét vitte el, melyre embéri rövidlátósága miatt szorult.

De az ember tervez s isten végez. Minister-ségéből kivetközött emberünkön pedig megtörtént azon magában véve még nem nagy baj, hogy megérkezte után rövid időre a pápaszem felmondta neki a szolgálatot, és darabokra törve nem épen hódolatteljesen hullott lábai elé. Lón erre nagy sürgés-forgás az x-i fűrdőben, nehány hiszékeny vendég már azon hirt terjeszté, hogy a minister szemé világát veszítette el, a fűrdőhely

Debrecen 1869
67-73. rész
a h. i.

53, 54. rész
kiegészítő

mindkét optikusa pedig rögtön felhordá hozzája egész raktárát, de — malheur! a végzetes 13-as szám sehoh sem találta. A kereskedők kétségbeesnek, az exminister-ember kedvét veszi — a diplomata szótár nem ismer keményebb szót — ekkor . . . megnyílik az ajtó és emberhez sem illő alázattal közelg a mentő angyal, az óhajtott és elérhetetlennek hitt 13-as üveget nyújtva át a tulboldog ministernek, ki előtt ismét rózsás fényben kezdett uszni környelő világa. Kicsoda ön? kérdi elragadva 13-as üveges jötevőjét. — Birói hivatalkereső! Ión az adott válasz a szerénység legszerényebb hangján. Nevét kérem? — mondja a hálás minister; a szerény hivatalkereső pedig megnevezi, de oly halkán, hogy tudósítónak nem sikerült megérteni; a „Közöny“-ben azonban alkalmasint nem sokára olvasható lesz!

** A nyakra való ügy. Nevezetes emberek ügye volt ez 1848-ban, — de nem annyira nevezetes ügy, hogy 1869-ben újra felélesztessék. Pedig már kezd jelentkezni. A „Honvéd“ ezt a kérdést veti fel: „Valjon nem szenved a honvédség tekintélye az által, ha nem öltözködik a honvédtiszt egészen szabályszerűleg? — E kérdésre aztán így felel: „Szerintünk vagy civilbe kellene járnunk, vagy ha egyenruhát öltünk, akkor minden szabályellenes inggallérok stb. stb.-től tartózkodni kellene.“ — Tehát mégis csak a ruha menti meg a hazát?

** A honvédtisztek felruházását a Harapát-czég kapta meg, ugyanaz mely a legénységét is ellátja. A tisztek részletenkint fizetnek, tiz részletben — A honvédtisztek havi fizetéséből 6%-t levonnak nyugdíj és kölcsön alapra, mely a mint számítják, 20 év alatt egy millióra fog nőni. Ez arra a czélra szolgál, hogy a tisztek 6%-s kölcsönt vehetnek belőle, az özvegyek és árvák ellátatnak, s végre a veszélybe jutott felszerelési hátrányok ebből fedeztetnek. — Dr. Goldmark megalkudott a honvédelmi miniszteriummal tíz millió töltényre a honvédség számára.

** Török János m. kir. országos levéltárnokot, s a volt „Pesti Hirnök“ szerkesztőjét a pápa sz. Gergely lovag-rendjével díszít fel.

Pesti röppentyük.

(Julius 22-én)

A pesti lipótvárosi bazilika felépítésére nézve a „Hon“-ban azon indítványt tette valaki, hogy az országos épület legkönyebben felépíthető lenne, ha a jelenben üresedésbe jött három püspökség mindaddig be nem töltetnék, míg azoknak jövedelméből a bazilika fel nem építtetnék. Helyes indítvány! Bárcsak viszhangra lelne az illető körökben. . . . Nem szenved kétséget, hogy addig a három püspöki kandidátus megelégednek a kanonoki fizetéssel is. Nemde edes főtisztelendő urak? . . .

Hírlék, hogy a szentgellérthegyi citadellából Márs kiköltözik minden pereputtyával s Pallásnak engedni át erősségét „csillagvizsgálótorony-nak“ . . . Tamaskodunk benne, mert még most is rendkívül bokros érdemek kell lenni annak az embernek, aki a citadella küszöbén lábát átteszi. . . . Hej! sok víz lefoly még addig a Dunán. . . . Mi legalább ép oly valószínűségnek tartjuk ezt, mint azt, hogy a delegátusoknak valaha a nemzet érdemszobrát emeljen! . . .

Egy egyszerű iparossal jöttem tegnap egy helyen össze, hol a honatyák, ministerek és a delegatio viselt dolgairol folyt a beszéd. Az iparos megjegyzi: már hiszen akármit mondjon is Lónyay minister ur, hogy így meg úgy, „fenékiq téjfel“ az ország, pénz dolgában, ist' ugyse addig hibába mondja azt előttem a herköpáter is, amig azt nem látom, hogy nemcsak gyűtüs puskákra és hátultöltő ágyukra, de az iskolákra, közintézetekre s a népnevelésre is telik. Mert e tekintetben eddig az országos kassa nagyon vékonyon eresztett. Most a „fegyveres békének“ papzsákja nyeli el az ily közönséges ügyekre való költséget. Nem tudtuk megczáfolni! . . .

Külföldiek.

— Azon magyar vasutak, melyek a forgalomnak átadattak, 350 mfny hosszúságra terjedtek és 246 millió befektetett tőkét képviselnek.
— A Le Tempsből olvassuk, hogy Párisban egy ifju hölgy, Brés asszony, jó sikerrel kiállotta az orvosi vizsgát.
— A gyógyszerész-egyletek és társulatok 2-ik nemzetközi gyűlésén Párisban 1867-ben, a 3-ik ilyenmü gyűlés megtartása 1869-re határozatott. A gyűlés helyüül, az ennek meg-

megválasztásával megbízott eomité Bécsset tüzte ki, s az ezen gyűlés előkészületei megtételét az általános osztrák gyógyszerész-egyletnek engedte át. — A 3-ik nemzetközi gyógyszerész-gyűlés tehát ez évben szept. 9, 10. és 11-ik napján Bécsben fog megtartatni.

— Egy párisi koldus. A Figaróban a következőket olvassuk: „Egy hivatalnok a belügyminiszteriumból minden kimenetele alkalmával egy Benjámín nevü vak koldussal találkozott a sebastopoli boulevardon, s annak mindig 2 soust adott. Egy nap tévedésből egy doupla Louisdort adott a koldusnak, de ily bökezűséget erszénye állapota meg nem engedvén, midőu tévedését észvevete visszasietett, de a koldust már nem találta szokott helyén, s csak annyit tudott meg, hogy az reggelizni bizonyosan haza ment, s ott-hon megtalálhatja, s meg is mondták neki a koldus lakását. Oda megérkezve az előszobában inas által fogadtatott, s azon kívánságára, hogy Benjámín ural obajt beszélni a legelegansabban berendezett étterembe vezetett, hol a vak koldust divánon ülve találta. „Ön beszélni akart velem?“ kérdezte a belépőt. A miniszteri hivatalnok erre igen zavarodottan mondá: „Vigasztalhatatlan vagyok, hogy önt zavarnom kell, azonban ma reggel megtévedtem, s két sous helyett egy kettős aranyat adtam önnek.“ „Az meglehet,“ felelé udvariasan Benjámín ur, „még nem csináltam kasszát, de ha csakugyan tévedés van a dologban, a legzivesebb méltányossággal fogok önnek uram eleget tenni.“ — Csengetett. „Kérde meg Ernő urat,“ mondá a belépő szolgálóhoz fordulva. „hogy a ma reggeli bevétel közt nem talált-e egy 40 frankos darab aranyat?“ A szolgáló pár penz mulva ezüst tányéron hozta be, s nyújtotta át az egyik ámulásból a másikba eső hivatalnoknak a kettős aranyat s már távozni készült, amidőu Benjámín ur figyelmeztette, hogy „kérem még két soust kapok.“ Ilyesmi is csak Párisban fordulhat elő.

Nagyvárad szinkör.

(F. K.) Jul. 17-én ismételtetett a „Boisy boszorkány“ vig operette 3 felv. Irta K. K., zenéjét Zaitz Jenő; ford. L. E. Dalnoky Béni és neje Konti Fáni vendégek jutalmául. — Az operette ma, az ismétlések által már jól betanultan tetszés közt adatott; azonban megjegyzzük, hogy nem annyira egyes szereplők érdemelnek itt dicséretet — mert bizony a gyakori ismétlés következtében kissé elbizakodtan és inkább vigyázatlanul mint sem igyekezőleg játsztak — hanem igen a chorns, és általán az összes személyzet kedvteljes előadása. A zsufolt ház, a vendégeket koszuu és virágcsokrokkal tisztel meg, mintegy érezve az eltávozás közeli percét. Kár hogy Konti Fáni asszony nem bírja tökéletesen a magyar nyelvet s így nem igen léphet fel operettekben, különben szót emeltünk volna szerzőtetésé mellett.

Jul. 18. „Szököttkatona“ eredeti népszimü dalokkal Szigligetitől fudlokásig megtölté szinkörünköt. Elég annyit említeni, hogy színészeink mindegyike a várakozásnak megfelelőleg tölté be helyét. Éreziné otthonosabban találta magát, népdalait csinosan éneklé el.

Jul. 19. Másodszor adatott: „Ágyutöltelék, vagy a tisztakezü számvivő címü vígjáték 3 felv. Irta Rosen Gyula. Ezt követőleg: „A szerelmes török“ Balett 1 felv. — Szomolnok Erzsí csábtánczával nemcsak az öreg török basát, hanem ugy a közönség ifjait mint öregjeit is elbájolá. Elhalmozhatnánk dicsérettel napról-napra nagyobb mértékben, oly kiválóan ügyes és fáradhatlan tánczosnó. A nemzeti színház bizton dícekedhetnék vele, nemkülönben Horváth Károlyval is.

Jul. 20. Gerecs János jutalmául: „A sohajok hidja“ nagy látványos bohózatot operette 4 szakaszban. Irta Cremieux és Halevy, zenéjét Offenbach Jakab. Ez idei előadás, mely kétségkívül akadozott, szakadozott volt, korántsem hasonlítható a tavalyival össze. Együtt az csak, kiderült kedvet idézett elő eredeti alakja valamint helyes felfogásu játékaival. Blahané, mint Catharina szinte kivéttel képez. Éreziné (Amorozo apród) a mit épít, ön maga rontja le! kezdetben elég tisztán énekel és elegánsul kezdett mozogni, — később különösen a duettben már rontott, s nem eléggé vigyázva hamisan énekel. Ez természetesen attól van mert a zenekarra nem ügyel, csak a sugó és a karmesterrel coquetirozott. Gerecs (Fabiani Malatromba), Foltényi (velencei doge), Vizvári (tizek elnöke) elég jól játsztak. A zenekar szunynyadozva működött.

Jul. 21. „Vén parókások“ vígjáték (?) 4 felv. itt előszür. Irta Sardou Viktor, ford. Tarnai. — Mikik most-nában itkán vagyunk szerencsések új darabot láthatni, végre tehát elmentünk gyönyörködni a színházba, de sajnosan kellett tapasztalni hogy nem mind arany a mi fénylik, vagyis azt,

hogy Sardounak is vannak képzeletet tulszárnyaló művei, mint ez, mely különben sem nem dráma, sem nem vígjáték; a néző egy kissé mosolyogni kezd, és ime újra ugyancsak elkomorodik. — Mint társalgási darabot jóval gördülékenyebben kellett volna színészeinknek is előadni. Szakál Rózsa a beteg szerelmes Margittot átérzetten adá; Zöldi a szigoru atheistát és Foltényi, Itomentelt helyesen alakíták; Temesvári (Marcel) és Dózsa (De la Rochepeáns herczeg) jók voltak. Ezuttal leginkább azonban Bercsenyit illeti a dicsőség, ki de la Rochepeáns marquis szerepét művésziileg, tanulmányozva játszotta, denem menten minden hibától. Zöldiné (De Forbac kisasszony) remek játéka megtapsoltatott. Közönség szép számmal.

A Lajthántulról.

A magyar delegatio hadügyi bizottsága, a Ludoviciumi alap kérdésében azt véleményezi hogy addig is, míg az katonai képzőintézet felállítására fordíttatnék, a magyar kormány kezelése alá adassék.

Az osztrák delegatio budgett bizottságában a hadnagyk fizetése 600, főhadnagyké 720, másodok osztályu századosé 900, 1-ső r. századosé 1200, lovassági századosé 1320, az őrnagyé 1680, frtban állapittatott meg; de a szám feletti tisztek ezen fizetés felemelésben nem részesülnek.

Külföld.

— FRANCZIAORSZÁG. — A törvényhozó testület csak október hó végével fog összehivatni, ha ugyan addig fel nem osztattatik, vagy egészen be nem szüntettetik. A középpárt hangulata igen elkeseredett. Ma még a Constitutionel is beismeri, hogy az új ministerium épen nem talál barátságos és bizalmas fogadtatást. Az új külügyminister Latour D. Auvergne, Franciaország külföldi követeinek és ügynökeinek egy köriratban adta tudtul kineveztetését. Cabinet főnöké a római követség addigi első titkárat Armand gróft nevezte ki, ki a mentanai ütközet alkalmával ultramontan buzgalma által tünt ki. E kinevezés oda mutat, hogy az új ministeriumban clericalis érzület a tulnyomó.

— ANGOLORSZÁG. Az angol felső és alsó ház közti conflictus, melyet az ir egyház bill idézett elő, most már ugylátszik kezd kiegyenlítődni. Azt hiszik, hogy a két ház vegyes conferentiájában a lordok engedékenyebbek fognak lenni. Több jel oda mutat, hogy a tory párt többsége, miután kissé ellenkezni fogott, végre is alá rendeli magát az ország napról-napra erélyesebben nyilvánuló akarátának. Ha ezt várakozás ellenére nem tenné, azon esetben rövid időu egy még radicalisabb törvény fog elébetétni mint a minő felett most határozni kell.

Legujabb

— Pest, jul. 23. Korbuly Imre győri akadémia hely. jogtanárrá neveztetett ki. — Benza kisasszonyt 15,000 frttal, a nemzeti színház hoz szerzőtetették. — Saska Károly meghalt.

— Madrid, jul. 23. A ministerium még mindig nem kapott bővebb tudósítást a carlisták üzelmei felől. Rendszabályok tetettek a rend fenntartása biztosítására.

— Bécs, jul. 23. A bécsi főrendőr igazgató Strohbach beadta lemondását. (Requisait in pensione.)

Közzgazdaszat.

— Debreczen, jul. 24. Piacunkra néhány szekér élet s főleg rozs hozatott s bukkot áronon kelt; a rozs 5 ft 10—20 kr, buza a minéműséghez képest 7 ft-on alul és felül is kelt, tengeri nagyban 5 ft, kiscsiben 5 ft 20—50 kron kelt köblönkint, zöldségben az igen kedvező időjárás folytán bővelkedünk, ugor-ka, disznótök, zöld paszuly, új krumpli stb. igen szépek, s mérsékelt árak mellett kaphatók. Kenyér vidékről nem sok hozatott és drágán kelt. — Időjárás: szép, derült.

— Kassa, jul. 21. Az élelmi szerek ára a következő: Egy latos zsemle 2 kr, 1 font abajdóc kenyér 5 kr, rozskenyér 4 kr, marhahus 24 kr, borjulyus 24 kr, bányanyus 16 kr, sertésus 26 kr, szalonna 40 kr, szappan 50 kr, 1 tojás 2 kr, 1 itcze nák 22 kr, vaj 60 kr, sertészsir 46 kr, borsó 6 kr, lenese 6 kr, paszuly 6 kr, aszuszilva 8 kr, őrlött dara 10 kr, tatárka 7 kr; burgonya mérője 1 ft 20 kr, buza 3 frt 80 kr—4 ft 20 kr, kétszeres 5 ft 20 kr, rozs 2 ft 50—70 kr, sernek való árpa 2 ft 53 kr, árpa 2 ft 10—20 kr, zab 1 ft 90 kr—2 ft 5 kr, kása 5—3 ft 50 kr, kukoricza 2 ft 50—70 kr.

Bécsi tőzsde jul. 24. cs. arany 5 91. ezüst 122. —

A borsod-miskolczi gőzmalomtársulat

miután a vállalatot még egyszer oly nagyra kiépíteni elhatározta, **magtárt és lisztraktárt fog építtetni**, minek folytán tudatja a **vállalkozni kívánó építőmesterekkel**, hogy az építkezési feltételeket, úgy szívesen a terveket f. hó 15-től kezdve a vállalat irodájában megtekinthetik és írásbeli ajánlatokat **aug. 15-ig beadhatják.**

A választmány.

54. 1-5

Gabna- és gyapju-zsákok

ugy örök áron, mint használatra kaphatók a legkötönyebb és legjutányosabb áruk mellett **Bleuer Albert** termény és bizományi üzletében Széchenyi-utcán a Jónász-szálloda alatt.

0. 1-2

Első magyar gépszij-gyár francia malomkő-raktár és hozzá való műszerek.

Géphajtó szíjak és géphez való **hőzők**

Első magyar gépszij-gyár francia malomkő-raktár és hozzá való műszerek.

Géphajtó-szíjak

Ép darabokból a bel- és külföldi legjobbak bizonyult módszerek szerint készítve, akár varrás nélkül, csupán ragasztva és tönkölve, akár varrva, angol vagy német módszerint, mű- és vízi-malmok, vasgyárak, gőzgépek, esőpiógépek, ezükgépek, bányaművek, varrógépek számára, továbbá szíjbőrök, valamint más technikai ezélokra alkalmas bőrök, kocsigyártók, szígyártók, bőrönd készítő, cipészek számára, továbbá varró- és fűzőszíjak, fogláló, sima, összekötő csavarok s kulcsok, mindenemű malom műszerek, valamint eszák és szíj- és bőrkészítők számára a legjutányosabb áron kaphatók.

Méler testvéreknel

Pest, Zrínyi-utca 2. sz. a.

5. 9-12

40 aranyérem
40 aranyérem.

Kártolt gyapju.

Selyemszörű birkák a **Mauchamp-Merino** eredeti nyájból, kaphatók Louis Graux-nál Juvinourtban (Aisne m.) Franciaországban.

Egyedül nyertek ezek nagy aranyéremet Londonban 1851-ben. New-Yorkban 1853-ban. Első osztályu érmet 1855. 1867. Párisban. Aranyéremet az 1856-ki párisi. 1866-ki billancourt-i kiállításon.

A Mauchamp-Merino-juhok kaphatók egyedül Louis Graux unál az alapítónál, saját tenyésztéséből. A francia kormány, valamint a honosítási társaság jelentékeny jutalmakat tűznek ki ezen faj terjesztésére, melynek gyapjja úgy fényt, mint jelentékeny hosszúsága és ruganyossága által a Thibeti és Angora-gyapjút pótolja. Ez állatok a Rhambouillet fajtával vetekednek. — A Gígaja-juhokkal való keresztezés által a legnagyobb eredmény értezt el.

Graux Louis urat Bécsben Ellis Adolf képviseli, Ungargasse Nro 17. III. Bezirk, ki ezen juhok ára és tulajdonságai felől úgy szóval, mint levélben felvilágosítással szolgál. — Nála élő példányok és gyapjumustrák is megtekinthetők.

27.—2—5

Varrógép kisorsolás.

Van szerencsém tudatni a n. é. közönséggel, hogy egy **130 frt értékű** Wheeler és Wilson-féle valódi amerikai varrógépet fogok, minden hozzá tartozó műszerekkel együtt kisorsolni.

Nyerő a budai kis sorsjátékban f. é. szept. 4-kén első helyen kihuzott szám leend.

Sorsjegyek e ezéla kaphatók alulirotnál dbkint 2 frtert o. é. 40 sorsjegyre egy ráadás adatik.

A gép bármely grában megtekinthető alulirotnál varrógép-raktárában a Széchenyi-utczában, hol is varrógépek jutányos áron folyvást kaphatók, s azokon oktatás is adatik.

Ajánjuk ezuttal a legfinomabb keményítőinket úgy kicsinyben, mint nagyban a legjutányosabb áruk mellett.

Mentze Henrikné
Debreczen, Széchenyi-utczában.

15.—5—5

HENNEL M. I.

Debreczenben, főpiacz a Scheer-féle ház alatt.

Ajánlja jól rendezett raktárát mindenemű női divatcikknek, darabárúknak, a legelső gyárakból a legkötönyebb minőségben, a lehető jutányos áruk mellett.

Van szerencsém egyszersmind tudatni a n. é. közönséggel, hogy a legfinomabb, valamint közönséges fehérneműket, női, férfi és gyermek-ingekből mindig dúsán állított raktárt tartok, nem csak hanem megrenelésre egész menyasszonyi felszereléseket felvállalok, s a lehető leggyorsabban, jutányos áruk mellett eszközölök.

Főürekvésom leend úgy az áruk kütöny minősége, valamint azok jutányossága által a n. é. közönség pártolását minden tekintetben kiérdemelni, alizatos szolgálja

Hennel M. I.
üzlete főpiacz Scheer-féle ház

16.—5—12

Belgiumi szab. 8-10
szekér-könyv

3 nagy éremmel kütütve.
Angol lakkátrány.

Fekete és vörös angol
patent asphalt-tetőlemez

Hydraulikus
CERRECHÉ-ÉRÉSZ

GYPSEZ
tűzmentes téglák

jutányosan kaphatók
Stenzel Józsefnél

Pest, molnárueteza 20. sz.

Eladó ház

Nagyujteleza elején az 1704. sz. a. kőház utána való

földével örökáron eladó. Értelkezhetni iránta Debreczenben Oláh Károly ügyvéddel.

55. 5-5